الىپ دارىيا كەڭ ورىسكە جوڭكىلە اقتى

ـــ "بۇگىنگى جۇڭگو" جەلىلەس شولۇى (1)

□ شىنحۇا اگـەنتىگىنىڭ تـىلشىلەرى حـان جىيـە، ليۇ حۇڭشيا، ليۇ سى، ليۇ جيە

امەريكا قۇراما شتاتتارى جاقتىڭ تاياۋ مەزگىلدە كەدەن باجىسى سويىلىن تـاعى دا ۇيـرۇى جۇڭگو ـ امەريكا قۇراما شتاتتارى ەكونوميكا ـ ساۋدا قـاجالىسـىنىڭ ۇرشۇىن كەلتىرىپ شىعاردى. امەريكا قۇراما شتاتتارىنىڭ ىشىنارا سـاياساتپازدارى ەگـەر سـاۋدا شـايقاسى دا جـۇڭگو ەكونوميكاسىنىڭ داموىن تـەجەي الماسا، وندا باسقا نـە تـەجەي الادى؟ دەپ ايقۇلاقتاندى.

شىندىق بۇلتارتپايدى. ىشىنارا ادامدار جۇڭگو "قۇلدىرادى" كونە سارىنىن قايتا قوزعاعاندا، جۇڭگو ـ نىڭ ەكونوميكالىق، قوعامدىق داموندىعى جارقىن تۇـ يىندەر بۇعان پارمەندى تويتارىس بەردى ـــ

بيىلدان بـەرى، امەريكا قۇراما شتاتتارى جاق ساۋدا زورلىـق ـ زومبىلىعى جانە شـەگىنە جـەتكـەن قىسىم سياقتى تاسىلدەردەن جىتىرمەلەتە پايدالانعانىمەن، جۇڭگونىڭ ەكونوميكاسى ىالى دە ورتـاشا جوعارى جىلـ دامدىقتا ارتۇدى ساقتادى، قوعامدىق جالپى جاعدايى ورنىقـ تىلقتى ساقتادى، ىتۇرلى دەستەرى قارىشتاپ دامدى. بۇگىنـ گى تاڭداعى جۇڭگو قۇدىرەتتى تـۇراقتىلقتى، توزىمدىلىكتى جانە ومىرشەڭدىك كۇشتى ايگىلەدى.

بۇىرقـانعان چـاڭجياڭنىڭ جـوڭكىلگەن اعـسىن سۇ استى قۇزدارى، حاۋپتى قايراڭدار تـوسا المـايـ دى. جاڭا جۇڭگو قـۇرىلعاندىعىنىڭ 70 جـىلدىعىنىڭ جاڭا بـاستاماسىندا، شي جينپيڭ جـولداستى ۇيتقـى ەتكەن پارتيا ورتالىق كومىتەتى ىبـر ميلليـارد 400 ميلليونعا تاياۋ جۇڭگو حالقىن باستاپ، تولقىن جـارا ىلگـەرىلەپ، ۇدەرە العـا بـاستى، جـۇڭحۇا ۇلتـىنىڭ ۇلى گۇلدەنۇىن جـۇزەگە اسـرۇدىڭ تـاريحي ىياق السىن توسۇعا كەلمەيدى.

■ ىداۋىر اۇقىمىنىڭ بۇىرقـانعان تـولقىنى ـــ قىينشىلىقتار مەن سىن ـ سايىستارعا بەتپە ـ بەت كەلىپ، جۇڭگونىڭ تۇراقتىلىعىن ايگىلەدى

"جـۇڭگو ەكـونوميكاسى ـــ بـوسقا ساتۇشـىلار ىۇشىن ۇرەيلى ىتۇس بولماق." امەريكا قۇراما شتاتتا ـ رى «فوربەس» قوس ايتالىق جۇرنالى سايتىندا تاياۋ ـ دا وسىلاي دەلىندى.

مۇنداي اھ ۇرۇدىڭ قيسىنى جوق ەمەس. امـەريكا قۇراما شـتاتتارىنىڭ ىشىنارا ساياساتپازدارى امـەريكا قۇراما شتاتتارىنىڭ جۇڭگودان كەدەن باجىسىن ۇستە ـ مەلەپ الۇى ىشىنارا كـاسپورىندارىدىڭ جـۇڭگـودان كـەتۇىن كـەلتىرىپ شـعارادى دەستى، سوندداي ـ اق كـەزەكتە امـەريكا قـۇراما شـتاتتارىنىڭ ەكـونوميكاسى "ەرەكشـە جـاقسى"، جـۇڭگونىڭ ەكـونوميكاسى "دە ـ گەندەي ەمەس" دەپ قارادى.

شىندىق "جەڭىس" قيالىنا بـاتقان وسى ادامدار ـ دى بەك ۇمىتسىزدەندىرگەن بولۇى مۇمكىن ـــ

بيىل العاشقى توقساندا جۇڭگونىڭ ەكونوميكاسى سايكەس مەزگىلدەگىدەن 6.4% ارتتى، سىرتقى پـەرە ـ ۇات قورىنىڭ ىركىندى سوماسى 3 تريلليون دوللار ـ دىڭ ۇستىندە بولدى؛ الدىڭعى 4 ايدا بۇكىل ەل تۇرعىنـ دارىنىڭ تـۇتىنۇ باعاسى سايكەس مەزگىلدەگىدەن 2% ارتتى، قالا ـ قالاشقتاردا 4 ميلليون 590 مىڭ ادام تىڭنان جۇمىستاندى... اينالىم جاعدايى "ورنىقتىلىق بارىسىندا وزگەرگەن" بولسادا، جۇڭگو ەكـونوميكاسىنىڭ نـەگىزگى ىورىسى ىالى دە تەبىندى، دارا، مىقتى، بەرىك.

جـۇڭگونىڭ قـولىنان نـەلىكتەن كەلەدى؟ ەكـو ـ نوميكالىق جاعدايعا تۇجىرىم جاساعاندا، قىسقا مەرزىم ـ دى سانعا قاراۇەمەن بىرگە، ونـان دا ماڭىزدىسى، قـا ـ راڭعىلىقتان ايىعىپ، جارىقپەن قاۇىشىپ، ۇلكەن اۇقىم ـ دى اڭداي ىبىلۇ كەرەك.

رەفورما جـاساعانىنان، ەسـىك اشقـانـنان بـەرى، جۇڭگو ەكونوميكاسى كۇيرەۇ جىيەگىندە تـۇرعان قـا ـ تەرلى جاعدايدا تىڭنان تـۇلەپ، دۇنيە جـۇزىندەگى ەكىنشى ىرى ەكونوميكالىق تـۇلعاعا اينالدى: جىلدىق ورتاشا ەكونوميكالىق ارتۇى 9.5%كە جەتپ، سايكەس مەزگىلدەگى دۇنيە ىجۇزى ەكونوميكاسىنىڭ 2.9% اينالا ـ سندعى جىلدىق ورتاشا ارتۇ جىلدامدىعىنان كوپ جوعا ـ رى بولدى؛ جالپى 740 ميلليون ادامدى كەدەيلىكتەن ارىلتۇ كەرەەمتىن جاراتتى، تـاياۋ جـىلداردان بـەرى دۇنيە ىجۇزى ەكونوميكاسىنىڭ ارتۇىنا قوسقان ۇلەس سالىسترماسى شامامەن 30% بولدى.

جۇڭگو ـ امەريكا قۇراما شتاتتارىنىڭ ەكونوميكا ـ ساۋدا قاجالىسى تۇىلعان ىبىر جىلدان استام ۇاقىتتان بـەرى، جۇڭگونىڭ ەكونوميكالىق جالپى مولشەرى بىلتىر جىل سوڭىندا 90 تريلليون يۇاندىق وتكەلدەن ىوتتى، جان باسىندىق GDPى 10 مىڭ دوللارعا تـايا ـ دى، سىرتقى ساۋدا يمپورت ـ ەكسپورتىنىڭ جالپى قۇنى 30 تريلليون يۇاننان اسىپ، تاريحتاعى جاڭا بيىككە كوتەرىلدى؛ تۇتىنۇدىڭ ەكونوميكانىڭ ارتۇىنا قوسقان ۇلەس سالىسترماسى 60%تەن اسىپ، ەكو ـ نوميكالىق اينالىم ىالى دە ورنىقتىلىق بارىسىندا ىلگە ـ رىلەپ، جوعارى ساپالى داموۇ جولىندا ورنىقتى قادام باسىپ، بولاشاقتا جول الدى.

دۇنيە ىجۇزى ەكونوميكاسىن قارا بۇلت قاپتاعان جاعدايدا، جەلگە قارسى شعاناداعان جۇڭگونىڭ ەكو ـ نوميكاسى الەمدى تاڭداي قاقتىردى.

الەمدىك ەكونوميكانىڭ ارتۇ مەجەسىن تـاعى دا تومەندەتۇەمەن كەرىسىنشە بـولعانى، حـالقارالىق اقشا قور ۇيىمى (IMF) 2109 ـ جىلى جۇڭگونىڭ ەكونومىـ كالىق ارتۇ مولشەرىن 6.2%تەن 6.3%كە جـوعارىلا ـ تىپ، بۇكىل الەمدەگى بيىلعى ارتۇ مەجەسىن جوعا ـ رىلاتقان بـىردەن ـ ىبـىر نـەگىزگى ەكـونوميكالىق تۇلعاعا اينالدى؛ بۇكىل الـەمدەگى ايگـىلى كورسەتـ كـىش بـەلگىلەۇ سـەرىكتەستىگى مىڭشـىڭ تـايـاۋدا 26 جۇڭگو A جارناسىن مىڭشـىڭ جۇڭگو كورسەتكىشىنە ەنگىزەتىندىگىن دە جاريالادى.

"دۇنيە ىجۇزى جۇڭگونى قاجەت ەتەدى، الـەمـ ـ دىك ەكونوميكانىڭ ارتۇى جۇڭگونىڭ بايماندى داموۇ ـ نان ايرىلا المايدى"، IMFتىڭ ىتوراعاسى لاجادى مىنە وسلاي باعا بەردى.

ىبىر جىلدان استام ۇاقىتتان بـەرى، شي جينپيڭ جولداستى ۇيتقى ەتكەن پارتيا ورتالىق كومىتەتىنىڭ پار ـ مەندى باسشىلىعىندا، "التىنى ورنىقتىرۇ"دى ويداعـداي يگەرۇدەن تاباندىلىقپەن رەفورمانى تەرەڭدەتۇگە، ەسىك اشۇدى كەڭەيتۇگە دەيىن، جوعارى ساپالى داموۇدى ىلگە ـ رىلەتۇدەن كوپ نـەگزدى بازاردى كـەڭەيتۇگە دەيـىن جۇڭگونىڭ ەكونوميكاسى قينىشىلىققا قارسى اتتانىپ، ور ـ نىقتى، اقاۇسىز داموۇ جاعدايىن ساقتادى.

بۇل بۇگىنگى تـاڭداعى جـۇڭگونىڭ قـينىشىلىقتان قامال الۇ سەنىمىنىڭ ارقاسى.

چاڭجياڭ بۇىرقانا اعىپ، جاڭا جول اشتى.

تاريح مىنانى دالەلدەدى: جـۇڭگو ەكـونوميكاسى بوران ـ شاشىندا بـۇكىلدەي تـولىسىپ، زورايـا الادى. جـۇڭگونىڭ داموۇدا قـول جـەتكىزگەن زور نـاتيجەسى اسپاننان تۇسە سالعان جوق، تـىپتەن باسقالار جـانى اشپ بەرگەن ەمەس، ول بـۇكىل پـارتيانىڭ، بـۇكىل ەلدەگى ىار ۇلت حالقىنىڭ قاجىرلى ەڭبەگىنىڭ، اقىل ـ پاراساتىنىڭ جانە ەرلىگىنىڭ ارقاسىندا كەلگەن.

امالىيات تاعى مىنانى دالەلدەدى: جاۇىن ـ شاشىنـ ـ دا تولىسقان جۇڭگو ەكونوميكاسى ىتۇرلى سىن ـ سا ـ يىستاردىڭ سناعىنان، ىسوز جوق، سۇرىنبەي ىوتـىپ، جاڭا شۇعىلا شاشاتىن بولادى.

بۇل بۇگىنگى تاڭداعى جۇڭگونىڭ وزگەرىس با ـ رىسىندا باتىلدىقپەن العا باسۇ تۇراقتىلىعىنىڭ ارقاسى.

■ تەڭىزدى شايقايتىن الىپ كۇش ـــ تىيىن جاڭالاۇ قوزعاۇشى كۇشىن مازداتىپ، جـۇڭـ ـ گونىڭ ارىنىن ايگىلەدى

"بۇگىنگى كۇن تاريحتىڭ تـاڭداۇى، سوندىقتان ىبىز ىلگەرى دايىنداعان 'زاپاس تـالعام' ىبـر تـۇندە بـۇكىلدەي 'وڭعا' بـۇرىلىس جاسادى!" امەريكا قۇراما شتاتتارى جاقتىڭ وسپادار قـسىمى الدىندا، 5 ـ ايدىڭ 17 ـ كۇنى تاڭ ساردە حۇاۇي تيتتەي دە بـاس يمەي، "زاپاس تالعام" چىپتى قولداناتىندىعىن باتىل جاريالادى.

75 جـاسـتـاعـى حۇاۇي سـەرىكتەستـگىنىڭ قـۇرۇشىسى، CEOى رىن جىڭفي كوپتەگەن اقپـارات قـۇرالدارىنىڭ الدىندا مىنالاردى ىبـلدىردى: دۇنيـە جۇزىمەن قـاۇىشۇدا بـۇكىل الـەمدىك جـاڭالىق اشۇعـا سۇيەنۇ كەرەك. قازىنا جاعىندا بەلگىلى ساتسزدىككە ۇشراساق تا، بۇل كاسپورىننىڭ عىلمي زەرتتەۇ ۇسـ ـ ىلىمىنا نەقىل كورسەتە المايدى.

حۇاۇي جۇڭگو كـاسپورىندارىنىڭ قـايراتتانا ەكـ ـ پىندەي ىلگەرىلەۇىنىڭ شاعىن كارتىناسى.

اساۇ اعـىندا ەسكەكتى كۇش سالا ەسكـەن ادام عانا الدىعا شعا الادى. سىن ـ سايىس الدىندا، جۇڭگو ەكونوميكاسىندا قىينشىلىققا قارسى اتتانانتىن سەنىم بار، تولقىن جارا العا ىلگەرىلەيتىن تەبىن بار.

وسى سەنىم مەن تـەبىن جـاڭا، كونە قـوزعالىس ەنەرگياسىنىڭ جەدەل اۇىسۇىنان كەلگەن ـــ

جـجياڭ تـاجىريبەحانالىسى، شيحۇ داشۇەسى، الي بابا دامو زەرتتەۇ ورنى... 2018 ـ جىلى جـجياڭنىڭ حاڭجوۇىندا تۇزىلىستە جـاڭالىق اشـاتىن ىبـر قـىدىرۇ عـلمي زەرتتەۇ دانـەكەرلەرى جاپىاي بـوي كوتەردى. سول جىلى ججياڭدا جوعارى، جاڭا تـەحنيكا كـاسپورنـ ـ نان 3187ى، عىلىم ـ تەحنيكالىق شاعىن، ميكرو كاسپورىنـ ـ نان 10مىڭ 539ى تىڭنان كوبەيىپ، زەرتتەۇ ـ اشۇ قارا ـ جات شعىسىنىڭ سالىسترماسى 2.52%كە جەتتى.

شالعايداعى لياۇنيڭنىڭ شنياڭى. ۇقساس 2018 ـ جىلى شعىس سولتۇستىكتەگى وسى بايىرعى ونـەركا ـ سپ ماڭزدى قالاشقتا ولكە دارەجەلى ىتۇيىندى تـا ـ جىريبەحانادان، ينجەنەريا تەحنيكاسىن زەرتتەۇ ورتالـ ـ عـنان، ينجـەنـەريـا تـاجىريبەحاناسىنان، ينجـەنـەريـا زەرتتەۇ ورتالىعنان جانە كاسپورىن تەحنيكا ورتالىعـ ـ نان 72ى تىڭنان كوبەيىپ، بۇكىل قالادا ىتـۇرلى عـىلىم ـ تەحنيكادا جاڭالىق اشۇ تۇعىرى 1251گە جەتتى.

بۇكىل ەلگە كوز جىبەرەتىن بولساق، قامداۇ جا ـ عـنداعى قـۇرىلىمدىق رەفورمانى نـەگىزگى جـەلى، "بەكەمدەۇ، كۇشەيتۇ، جوعارىلاتۇ، ىركـىلىسىزدەنـ ـ دىرۇ"دى تۇتقا ەتىپ، كونەنى تاستاپ، جاڭانى قابىلـ ـ داۇدىڭ كوركەم كـارتىناسى بـرتىندەپ كـەستەلەنىپ كەلە جاتقاندىعىن اڭعارامىز.

بيىلدىڭ العاشقى 4 ايـىندا بـۇكىل ەلدە جوعارى تەحنيكا كاسپىتەردىڭ، ستراتەگيالىق جاڭادان كوركەيـ ـ گەن كـاسپىتەردىڭ ارتقان قـۇنىنىڭ ارتۇ جىلدامدىعى كولەمىنەن جوعارى ونـەركاسپىتىڭ تـۇتاس تـۇلعالىق ارتۇ جىلدامدىعىنان ىۇرتـىس اسىپ ىتـۇستى. بىلتـىر تۇتاس جىلدا جۇڭگونىڭ سيفرلى ەكونوميكاسىنىڭ كو ـ لەمى 31 تريلليون 300 ميلليارد يۇانعـا، GDPدا ۇستـا ـ عان سالىسترماسى 34.8%كە جەتتى؛ جـۇڭگونىڭ جـا ـ ڭالىق اشۇ كورسەتكىشىنىڭ بـۇكىل الـەمدەگى قـاتارى 17 ـ ورىنعا كوتەرىلدى.

بۇل سەنىم مەن تـەبىن ۇزدىكسىز كەڭەيگەن وڭىرلىك داموۇدىڭ جاڭا كەڭىستىگىنەن كەلگەن ـــ

5 ـ ايدىڭ 21 ـ كۇنـى تـۇستـەن كـەيـىن بـاس شۇجي شي جينپيڭ جياڭشيدىڭ نانچاڭندا ورتا بـولىك وڭىرلەردىڭ كوركەيۇىن ىلگەرىلەتۇ قـىزمەتى اڭگـىمە ىماجلىسىن باسقارىپ اشتى.

جاساۇ كاسىبىنىڭ جوعارى ساپالى داموۇىن ىلگـە ـ رىلەتۇ، شەشۇشى سالالاردىعى دەرىـەس جـاڭالىق اشۇ قابىلەتىن جوعارىلاتۇ، تيجارات ـ ساۇدا ورتاسىن ساپا ـ لىلاندىرۇ، جاڭادان گۇلدەنگەن كاسپىتەردى جايعاسـ ـ تىرۇ مەن كوشىرۇدى بـەلسەنە ۇلاستىرۇ، جوعارى ورەدە ەسىك اشۇدى كەڭەيتۇ، جاسىل داموۇعا تاباندى بولۇ، حالىق تۇرمىسى سالاسندىعى ىتۇيىندى قـىزمەتـ ـ تەردى ويداعدداي بستەۇ، ساياسات ـ شارالاردى جانە قـىزمەت مەحانيزمىن كـەمەلدەندىرۇ... 8 پىكىر ورتـا بولىك وڭىرلەردىڭ كوركەيۇىنە باعدار مەن جولدى ايقىن نۇسقاپ كورسەتتى.

بيىلدان بـەرى، بـەيجيڭ ـ تيـانجين ـ حـبەيدىڭ سايكەستى داموۇى، چاڭجياڭ ەكـونوميكالىق بـەلدەۇدـ ـ نىڭ داموۇى، گۇاڭدۇڭ ـ شياڭگاڭ ـ اۇمـىن ۇلكـەن شعاناق رايونى قۇرىلىسى، چاڭجياڭ اتـراۇىننىڭ ىبـر تۇلعالانىپ داموۇى، "ىبىر بەلدەۇ، ىبىر جول" قۇرىلـ ـ سى قاتارلىلار ىۇرتىس ىلگەرىلەتىلىپ، وڭىرلىك سايـ ـ كـەستى داموۇدىڭ زور جاعدايى جـەدەل قـالىپتاسىپ، داموۇ جاڭا كەڭىستىگى ۇزدىكسىز كەڭەيدى.

بۇل سەنىم مەن تـەبىن كومەسكى كۇشى ەرەـ ـ سەن زور ەل ىمشى بازارىنان كەلگەن ـــ

ىار ساعاتتا مولشەرمەن 750 كـاسپورىن تـىڭنان دۇنيەگە كەلىپ، 1500دەن اسىتىن جۇمىس ورىنى جارا ـ تادى، سىرتقى ساۇدا يمپورت ـ ەكسپورت قـۇنى 500 ميلليـون دولـلاردان اسـادى، بـۇقارا 4 ميلليـارد 300 ميلليون يۇان جۇمساپ، زات الادى جانە اس ـ تاعام تـۇـ ـ تىنادى... بۇگىنده "ىبىر ساعاتتاعى جۇڭگو"نىڭ كـسىنى قايىران قالدىراتىن ساندى مالىمەتتەرى ىرى ەل ەكـو ـ نوميكاسىنىڭ جاي ـ جاپسارىن ايگىلەدى، جـۇڭگو ەكـو ـ نوميكاسىنىڭ "وزگەرىس بارىسىندا جەڭىسكە جەتۇ" نـە ـ دەگى ومىرشەڭدىك كۇش مىنە وسىندا.

قـازىر جـۇڭگودا ىبـر ميلليـارد 400 ميلليـونعـا جۇىق جان سانى، 900 ميلليونعا جۇىق ەڭبەككۇش، 800 ميلليون ينتەرنەت قولدانۇشى، 100 ميلليوننـان استام بازار تۇلعاسى بار... ۇنەمى "100 ميلليون" ارقـ ـ لى ەسەپتەلەتىن بـازار كـەڭىستىگى، 100 ميلليوندداعان حالقتىڭ جاڭالىق اشۇى، جاراتۇى ىرى ەل ەكونومىـ ـ كاسىنىڭ ەرەكشەلىگىن ايگىلەۇدە، جۇڭگو ەكونوميكا ـ سىنىڭ "وزگەرىس بارىسىندا جەڭىسكە جەتۇ"ندەگى سەنىم مىنە وسىندا.

ىار تـامشى سۇدا تۇلاعـان كـۇش بـار؛ ىاربـىر ارمان ۇلى داۇىرگە توعىسادى.

جۇڭگو ەكونوميكاسى شالقار تەڭىز، استە شـاعىن كولشىك ەمەس. سۇراپىل داۇىل مەن جويقىن نـوسەر شاعىن كولشىكتى استاڭ ـ كەستەڭ قىلعانىمەن، شـالقار تـەڭىزدى شايقالتا المايدى. سان رەتكـى سۇراپىـل داۇىل مەن جويقىن نوسەردى باستان كەشىرگەن الپ قوسقان ۇلەس سالىسترماسى 60%تەن اسىپ، ەكو ـ نوميكالىق اينالىم ىالى دە ورنىقتىلىق بارىسىندا ىلگە ـ رىلەپ، جوعارى ساپالى داموۇ جولىندا ورنىقتى قادام باسىپ، بولاشاقتا جول الدى.

دۇنيە ىجۇزى ەكونوميكاسىن قارا بۇلت قاپتاعان جاعدايدا، جەلگە قارسى شعاناداعان جۇڭگونىڭ ەكو ـ نوميكاسى الەمدى تاڭداي قاقتىردى.

الەمدىك ەكونوميكانىڭ ارتۇ مەجەسىن تـاعى دا تومەندەتۇەمەن كەرىسىنشە بـولعانى، حـالقارالىق اقشا قور ۇيىمى (IMF) 2109 ـ جىلى جۇڭگونىڭ ەكونومىـ كالىق ارتۇ مولشەرىن 6.2%تەن 6.3%كە جـوعارىلا ـ تىپ، بۇكىل الـەمدەگى بيىلعى ارتۇ مەجەسىن جوعا ـ رىلاتقان بـىردەن ـ ىبـر نـەگىزگى ەكـونوميكالىق تۇلعاعا اينالدى؛ بۇكىل الـەمدەگى ايگـىلى كورسەتـ كـىش بـەلگىلەۇ سـەرىكتەستىگى مىڭشـىڭ تـايـاۋدا 26 جۇڭگو A جارناسىن مىڭشـىڭ جۇڭگو كورسەتكىشىنە ەنگىزەتىندىگىن دە جاريالادى.

"دۇنيە ىجۇزى جۇڭگونى قاجەت ەتەدى، الـەمـ ـ دىك ەكونوميكانىڭ ارتۇى جۇڭگونىڭ بايماندى داموۇ ـ نان ايرىلا المايدى"، IMFتىڭ ىتوراعاسى لاجادى مىنە وسلاي باعا بەردى.

ىبىر جىلدان استام ۇاقىتتان بـەرى، شي جينپيڭ جولداستى ۇيتقى ەتكەن پارتيا ورتالىق كومىتەتىنىڭ پار ـ مەندى باسشىلىعىندا، "التىنى ورنىقتىرۇ"دى ويداعـداي يگەرۇدەن تاباندىلىقپەن رەفورمانى تەرەڭدەتۇگە، ەسىك اشۇدى كەڭەيتۇگە دەيىن، جوعارى ساپالى داموۇدى ىلگەـ ـ رىلەتۇدەن كوپ نـەگزدى بازاردى كـەڭەيتۇگە دەيـىن جۇڭگونىڭ ەكونوميكاسى قينىشىلىققا قارسى اتتانىپ، ور ـ نىقتى، اقاۇسىز داموۇ جاعدايىن ساقتادى.

بۇل بۇگىنگى تـاڭداعى جـۇڭگونىڭ قـينىشىلىقتان قامال الۇ سەنىمىنىڭ ارقاسى.

چاڭجياڭ بۇىرقانا اعىپ، جاڭا جول اشتى.

تاريح مىنانى دالەلدەدى: جـۇڭگو ەكـونوميكاسى بوران ـ شاشىندا بـۇكىلدەي تـولىسىپ، زورايـا الادى. جـۇڭگونىڭ داموۇدا قـول جـەتكىزگەن زور نـاتيجەسى اسپاننان تۇسە سالعان جوق، تـىپتەن باسقالار جـانى اشپ بەرگەن ەمەس، ول بـۇكىل پـارتيانىڭ، بـۇكىل ەلدەگى ىار ۇلت حالقىنىڭ قاجىرلى ەڭبەگىنىڭ، اقىل ـ پاراساتىنىڭ جانە ەرلىگىنىڭ ارقاسىندا كەلگەن.

امالىيات تاعى مىنانى دالەلدەدى: جاۇىن ـ شاشىنـ ـ دا تولىسقان جۇڭگو ەكونوميكاسى ىتۇرلى سىن ـ سا ـ يىستاردىڭ سناعىنان، ىسوز جوق، سۇرىنبەي ىوتـىپ، جاڭا شۇعىلا شاشاتىن بولادى.

بۇل بۇگىنگى تاڭداعى جۇڭگونىڭ وزگەرىس با ـ رىسىندا باتىلدىقپەن العا باسۇ تۇراقتىلىعىنىڭ ارقاسى.

■ تەڭىزدى شايقايتىن الىپ كۇش ـــ تىيىن جاڭالاۇ قوزعاۇشى كۇشىن مازداتىپ، جـۇڭـ ـ گونىڭ ارىنىن ايگىلەدى

"بۇگىنگى كۇن تاريحتىڭ تـاڭداۇى، سوندىقتان ىبىز ىلگەرى دايىنداعان 'زاپاس تـالعام' ىبـر تـۇندە بـۇكىلدەي 'وڭعا' بـۇرىلىس جاسادى!" امەريكا قۇراما شتاتتارى جاقتىڭ وسپادار قـسىمى الدىندا، 5 ـ ايدىڭ 17 ـ كۇنى تاڭ ساردە حۇاۇي تيتتەي دە بـاس يمەي، "زاپاس تالعام" چىپتى قولداناتىندىعىن باتىل جاريالادى.

75 جـاسـتـاعـى حۇاۇي سـەرىكتەستـگىنىڭ قـۇرۇشىسى، CEOى رىن جىڭفي كوپتەگەن اقپـارات قـۇرالدارىنىڭ الدىندا مىنالاردى ىبـلدىردى: دۇنيـە جۇزىمەن قـاۇىشۇدا بـۇكىل الـەمدىك جـاڭالىق اشۇعـا سۇيەنۇ كەرەك. قازىنا جاعىندا بەلگىلى ساتسزدىككە ۇشراساق تا، بۇل كاسپورىننىڭ عىلمي زەرتتەۇ ۇسـ ـ دەگى ومىرشەڭدىك كۇش مىنە وسىندا.

قـازىر جـۇڭگودا ىبـر ميلليـارد 400 ميلليـونعـا جۇىق جان سانى، 900 ميلليونعا جۇىق ەڭبەككۇش، 800 ميلليون ينتەرنەت قولدانۇشى، 100 ميلليوننـان استام بازار تۇلعاسى بار... ۇنەمى "100 ميلليون" ارقـ ـ لى ەسەپتەلەتىن بـازار كـەڭىستىگى، 100 ميلليوندداعان حالقتىڭ جاڭالىق اشۇى، جاراتۇى ىرى ەل ەكونومىـ ـ كاسىنىڭ ەرەكشەلىگىن ايگىلەۇدە، جۇڭگو ەكونوميكا ـ سىنىڭ "وزگەرىس بارىسىندا جەڭىسكە جەتۇ"ندەگى سەنىم مىنە وسىندا.

ىار تـامشى سۇدا تۇلاعـان كـۇش بـار؛ ىاربـىر ارمان ۇلى داۇىرگە توعىسادى.

جۇڭگو ەكونوميكاسى شالقار تەڭىز، استە شـاعىن كولشىك ەمەس. سۇراپىل داۇىل مەن جويقىن نـوسەر شاعىن كولشىكتى استاڭ ـ كەستەڭ قىلعانىمەن، شـالقار تـەڭىزدى شايقالتا المايدى. سان رەتكـى سۇراپىـل داۇىل مەن جويقىن نوسەردى باستان كەشىرگەن الپ تەڭىز ىباز ـ بـاياعىسىندداي ىوز ورنـندا، جۇڭگو ماڭگى ىوز ورنىندا!

■ وتەرمىن اقشا بـۇلتىنى جەلكەن قىلىپ، تۇلاعان كوك تەڭىزدى ىرا ىتىلىپ ـــ ىداۇىر اعمىن بويلاپ، جۇڭگونىڭ كـۇش ـ قۇاتـىن ايگىلەدى

"ىبـز جانە 600 ميلليون يۇان قـارجى قـوسـپ، ۇحاندا جۇڭگو مەن شـەتەل قـارجى قوسقان جـاڭا زاۇود ساۇدى جوسپارلاپ وتىرمىز، بۇل قارجى قـوسۇ نـسانـ ـ نىڭ تەز ارادا تياناقتاناتىندىعىنا سەنىمدىمىز".

وسى اپتادا جابىلعان 11 ـ كەزەكتى جۇڭگو ورتـا بولىك قارجى قوسۇ، ساۇدا كورمەسىندە ۇلى بريتـانيا مۇناي سەرىكتەستىگى (BP) بـلدىرگەن وسى ىبـىر قارجى قوسۇ جوسپارى كوپتەگەن شەتەل ساۇداگەرلەـ ـ رىنىڭ ويىمەن ىبىر جەردەن شقتى.

ساۇدا قـاجالىسىنىڭ قـارا بـۇلتى قـاپتاعانىمەن، شەتەل ساۇداگەرلەرى بۇعان بـولا جۇڭگو بـازارىنان الستاعان جوق. كەرىسىنشە، ولار شـعىستان بـاتىسقا، اعىنعا قارسى اتتانىپ، نـازارىن ىداستۇرلى جۇڭگونىڭ شعىس ـ وڭتۇستىك بولىك تەڭىز جاعالاۇى وڭىرلەردـ ـ نەن چاڭجياڭ ەكونوميكالىق بـەلدەۇىنىڭ ورتـا، جـو ـ عارعى اعار وڭىرىنە اۇدارادى.

وسى كەزەكتى جۇڭگو ورتا بولىك قارجى قوسۇ، ساۇدا كورمەسىندە قول قويىلعان شـەتەل قـارجىسىنان پـايدالانۇ نـسانى 51 بـولـپ، تـوقتـام سـومـاسى 10 ميلليارد 466 ميلليون دوللارعا جەتكەن. شەتەل ساۇـ ـ داگەرلەرىنىڭ قارجى قوسۇ قـىزعىندىلىعى جۇڭگونىڭ تيجارات ـ ساۇدا ورتاسىنىڭ ۇزدىكسىز جـاقسارعاندىـ ـ عىن دالەلدەپ عانا قالماستان، دۇنيـە جـۇزىنە جـۇڭگو ەكونوميكاسىندا جاسىرىنعان ەرەسـەن زور كـومەسكى كۇش پەن ورايدى سەزىندىردى.

بۇگىنگى جۇڭگو ىالى دە داموۇدىڭ ماڭزدى ستـ ـ راتـەگيـالـق وراي مـەزگـىلـىندە تـۇر، الايدا ىدوپ كەلگەن حالقارالىق جاعداي كۇن سايىن قـىم ـ قۇىت، كۇردەلى بولىپ وتىر. مۇندا ەڭ ماڭزدىسى، تـاعى دا ىوز ىسىمىزدى جاقسى دستەپ، جوسپاردى ەگجەي ـ تـەگجەيلى جاساپ ارەكـەتكە كـىرىسۇىمىزدە، كـۇش جىناپ سوڭىنان ايگىلەۇدە.

جـۇڭگو تـۇرعان ماڭزدى ستراتـەگيالىق وراي مەزگىلى كەرى اينالمايتىن جاعداندانۇ اۇقـىممەن ۇادە ـ لەسكەندەي ىبىر جەردەن شقتى.

وتكەنگە قايىرلا قاراساق، جاعداندانۇ كـەدەي مـەن بايدىڭ پارقىن كىشىرەيتۇگە كومەكتەسپ، ەكونوميكالىق داموۇى كەنجە ەمەلەكەتتەردىڭ الـەمدىك باسەكەگە جانە سەلبەسۇگە قاتىناسۇىنا مۇمكىندىك جاسادى.

كەلەشەككە كـوز جـىبەرسەك، جـاعداندانۇ ـــ ىار ەلدىڭ اناعۇرلىم ىادىل ورايعا يە بولىپ، الەمدىك بايـ ـ لىقتىڭ قايتا بـولسكە تـۇسۇىنە ۇزدىكسىز قـاتىناسۇىنا مۇمكىندىك جاساي بەرمەك.

وزەن ـ تەڭىز تالعامايدى بۇلاقتى، سول سەبەپـ ـ تى دە بولادى تـەرەڭدىگى. جـاعداندانۇدىڭ داۇىرلـىك اۇقـىمنا تـوعىسقان جـۇڭگونىڭ اشـلعان ەسـگى تەك عانا بارعان سايىن ايقارا اشلا تۇسپەك.

بـازارعا كـىرۇگە رۇقسـات ەتۇدى زور كـولەمدە كەڭەيتۇ، ىبلىم مەنشىك ۇقعىن قورعاۇدى كـۇشەيتۇ، ەركىن ساۇدا سناق ىوڭىرىن كـولەمدەندىرۇ، شـەتەل ساۇداگەرلەرىنىڭ قارجى قوسۇ زاڭىن شعارۇ، شـەتەل ساۇداگەرلەرىنىڭ قارجى قوسۇداعى ۇنامسز تـىزىمدىـ ـ گىن قىسقارتۇ... وسىنداي ناقتى ارەكەتتەر جۇڭگونىڭ دۇنيە جۇزىنە اشـق بـولۇ ۇادەسـىن جـۇزەگە اسىرۇ، سەلبەسۇ، تەڭ يگىلىككە كەنەلۇ جولىمەن ىجۇرۇ بـەـ ـ كىمى مەن ارەكەتىن دالەلدەدى.

بيىل 1 ـ ايدان 4 ـ ايعا دەيىن جۇڭگودا جاڭادان قۇرىلعان شەتەل ساۇداگەرلەرى قارجى قوسقان كاسـ ـ پورىندار 13 مىڭنان اسىپ، سىرتقى ساۇدا يمپورت ـ ەكسـ ـ پورتـى بـىلتىرعى سايكەس مـەزگىلدەگىدەن 4.3% ارتتى، مۇنىڭ ىشىندە ەۇروپا وداعىنا، شىعىس وڭتۇسـ ـ تىك ازيا ەلدەرى وداعىنا ەكسپورت مولشەرى تـۇگەلـ ـ دەي زور مولشەردە ارتتى.

2 ـ كەزەكتى "ىبر بەلدەۇ، ىبر جول" حالقارا ـ لىق سەلبەستىك جوعارى دارەجەلىلەر تالقى مىنبەرىندە جۇڭگو دۇنيە جۇزىنە ەسىك اشۇدىڭ 5 ۇلكەن جاڭا شاراسىن العا قويدى. جينالسقا قاتىناسقان ىار ەلدىڭ ونەركاسىپ ـ ساۇدا سالاسندىعى قـايراتكەرلەر 64 ميلليارد دوللاردان استام نىسان سەلبەستىك كەلىسىمـ ـ نە قول قويدى، جۇڭگو مەن شەتەلدىڭ سەلبەسپ، تەڭ يگىلىككە كەنەلۇندەگى "بـالكۇلشە" بازعان سايىن ۇلكەيدى.

جۇڭگو مەن امەريكا قۇراما شتاتتارى تـۇگەلدەي ەكونوميكانىڭ جاھاندانۇىنىڭ تىىمدىلىگىنە كەنەلۇشىلەر. ايتسە دە، جۇڭگونىڭ رەفورمانى ۇزدىكسز تەرەڭدەتۇدـ ـ مەن، ەسىك اشۇدى بارىنشا كەڭەيتۇىمەن، سەلبەسپ، تەڭ يگىلىككە كەنەلۇدى ىلگەرىلەتۇىمەن ايقىن سالىستىرـ ـ ما قالىپتاستىرعانى امەريكا قۇراما شتاتتارى جاقتىڭ سىڭار جاقتىلىقتى، قورعامپازدىقتى بارىنشا جۇرگىزىپ، كەدەن باجىسى شوقپارىن بەت